

RMK. I.

128

BOGÁTI FAZEKAS MIHÁLY
HISTORIA AZ TÓKELLETES
ASZSZONYÁLLATOKRÓL

1877.

R M K I.
128

OSZK

SZEP HISTO- RIA.

A z tókélletes A sz-
SONYÁLLATOKRÓL, MELLY AZ
Plutarhusból fordítatot Magyar nyelvre.

AD NOTAM.

Gongya közzül egy fő gongya ember nec. &c

NYOMTATTOT COLOSVÁRAT
1. 5. 77. ESTENDŐBEN.

P. 38.
192

Argumentum & dedicatio Carminis in Capitibus Versuum.

Digna nur^o solidis Plutarcho Autore carminis
Hic canitur thalamis nupta pedenda tuis.
Hæc Figulus nuptis exempla Bogathius apta
Nicoleos, patrijs reddidit ipse modis.
Et tibi regali Martine vir optime sede
Edite, desina carmina donat humo.
Consule nō mun^o, sed mentem æquiq; boniq;
Nam scio te meritum dona priora virum.
Et tamē hæc etiam nōnullum pondus habebūt
Dona tuæ laudis teque merere ferent.

Dicziretes soc Aßßony állatokról,
Emlekezem nemes iámborságokról,
Hogy à mi feleségünc is azokról,
Tanúllyanac drága szép példaiokról.
Iámbor Aßßonnac régen aßt mondottác,
Kit háza kőuül sohul nem gyalaznac,
De nem is dicziric sem magastallyác,
Mert aßt czac Wra esmérie, aßt hattác.
Gorgias bölcz ez mellé aßt mondotta,
Iámbor aßßonnac szépségét ne tudgya,
Soc ember ortzaiát neki ne lássa,
De iò híret neuét minden halhassa.
Neueket iò hireket az kic hattac,
Azokról szép Historiákat irtac,
De Magyaroc közöt aßt nem hallottac,
Rólloc besellenéc ha meg halgatnác.
Primum exemplum Phocenses fæminæ.

AZ házasság kötele beretete,
Soknál czac addig tart mig wra pénze,
Auagy még ilete iò berenczéie,
Ezeknec régi példát mondoc éltekbe.
Nagy had vala régen Görög országban,
Két sombed tartomány ösue viuasban,
Phocis es Thessalia neuéc vala,
Ez két had immár sembe szállot vala.

Aij

Vala

Vala fő Wt Phocis tartományában,
Dayphantes ez egy tanácsot monda,
Hogy feleségeket egy fő városban,
Gyermekeikkel hadnác egy erős házban.

Rettenetes bándokát ellenségnec,
Kimec által mert régen meg értettéc,
Nem akarnac gyermekec rabba estét,
Lám bor feleségec kűsebűlését.

Városnac egyyic tágos vtzaiában,
Aßbonynépnec serege meg állana,
Lönne kőuül soc rakás fa és bálma,
Ehöz hagyua lönne egy néhány solga.

Sőt az veszedelmet ha ők értenéc,
Az aßbonynépeket mind otégetnéc,
Ez tanác az egész hadnac mind tetzéc,
Egy ember lön kinec iob tanác tetzéc.

Sólla azért hogy neki így tetzenéc,
Aßbonyoknak tanácsot meg izennéc,
Ha azoc is az tanácznac engednec,
Vgy kellene ez dolgot rendelnec.

Ott hanem tetzenéc ez aßbonyoknak,
Az mit ők iaualnánac abba hadnác,
Mert én semmiképpen nem mondom ionac,
Hogy kételen őket vetnőc halálnac.

Lön hir ebben ottán aßbonynépeknek,
Dayphantes tanaczát mind diczirec,

Tiste

Tiste ségre nagy ionac aßt itiléc,
Mert Wroc vtn élni nem tetzenéc.

Im hogy immár sembe állottac vala,
Az ellenséget ők meg vertéc vala,
Aßbonyoc bándoka iobra fordula,
Iò neuet vallánac ez tanác mia.

Secundum exemplum Meliæ fæminæ.

Dolgát soc iò aßbonyoknak el hagyom,
Czac egy néhány naciò vóltát meg módó,
Aßbony ember nyelue minémű tudom,
Titoc nálloc nem igen ál aßt hallom.

Igen boros földé Melus figetnec,
Benne laknac vala régi Görögec,
Egy falkán földekből el eredénec,
Haión lako földet hogy keresnénc.

Sereg Caria orfágba ki állà,
Egy város őket iò keduel fogadà,
Iò falka mezőit nekic oßta,
De baporodassát latuán meg bánà.

Polgároc azért egymással bállánac,
Egy lakásra vendég népet be hinác,
Lakásban mind egyyic őket le vagnác,
Est halgattya egy Leany, de nem tudgyac.

Leány nemes semely neue Caphena,
Nympheus az vendég népnec Hadnagya,

Aij

Ez if

Ez íffiat igen szereti Caphena,
Az tanácsot azért neki meg monda:

Vendégtségbe másod nap hiuatánac,
Hadmagy est izene az polgároknac,
Az Görögec lakozni vgy nem szoktac,
Hogy feleségec egyyút ne vólnánac.

Tönc oc ebben könnyen engedelmet,
Hadmagy meg beßelle leány beßedit,
Az várásnac meg monda végezéßet,
Azért hozza tanita minden népét.

Az lakásba pusztá kézzel mennénec,
De feleségeknél löne fegyuerce,
Az asztalnál mind sahoson vlnénec,
Ha mi löne mind fegyuerre kelénec.

Rendel lakásban már hogy vlnec vala,
Az Görögeknek füle résen vala,
Vaczoránac im sinter iob korában,
Az Polgároc az hartzra ielt adánac.

Czac hamar ott fegyuerre mind kelénec,
Görögec mind igen emberkedénec,
Az álnac tanácsot ök mind ott vesztéc,
Böü Caria földet is mind meg vöüéc.

Házastársul ottan vöue az leánt,
Az Hadnagy Nympheus a szép Caphenát,
Meg irtác az asßonnyoc batorlagát,
Diczitic feriesként halgatásokat.

Exem

Exemplum III Thirrhena.

OLLYAT én nem tudoc most ki találna,
Ki Wraért mindenekre keß volna,
De nagy dicziretet bizony vallana,
Illic erröl asßonnac tanólnia.

Athena városa Görög orßágba,
Ennec ellenébe mely Siget vala,
Abba futot Thirrhennép állot vala,
De est az Görög barbarusnac mongya.

Vadnac nótelen igen gondolkodnac,
Sigitból Tengeren el ki állánac,
Athene határon ök koborlánac,
Egy egy leánt magoknac kabdosánac.

Történec saporodásoc azoknac,
De Görögec mondác asßt pogán magnac,
Azért attyoc fiainac nem tarttyác,
Vdö mulua Sigitból is ki haytác.

Onnan az fele más nép előb állá,
Tanarus hauasa alat meg állá,
Sparta város hatarában ez vala,
Melynec iö had viselő népe vala.

Rabboc nagy hada támadá Spartára,
Ez had ellen az futot nép támadá,
Sparta népe mellet magát mutatá,
Ebböl Sparta varasába be czufa.

Enge

Engedéc meg nekic az Spartáyac,
Iò tétekért hogy városban laknánac,
Házasságra kösctec szabadba hagyác,
Leányokat azért nekic adánac.

Czac tist viseléstől őket ki tiltác,
Tanácza mint ióuenint nem boczattyác,
Thyrrhenusoc fiai sokasólnac,
Spartában ők soka szaporodánac.

Az vtán czac nem soc vdo tólt vala,
Felöllec városban pokol bir vala,
Támadást akarnac tenni városban,
Hogy az tanác szabad nekic nem vólna.

Meg fogdasác őket erősen tartyác,
Hogy ha az hirt raioe bizonyithatnác,
Spartában feienként őket le vagnác,
Mert iol tót várossokra tamattanac.

Oly gyakorta ő iámbor feleségec,
Tömletz tartóktul hozzáioe kéreznec,
Soc kéresec vtán ők meg engedéc,
Wrokhoz tömletzbe mind be erebtec.

Erre intéc mint szerelmes férleket,
Vennéc feleségec öltözeteket,
Feiekre aszonyoc fő fedeleket,
Hamar tömletzből mentenéc feieket.

Nem kemélenec értec ő magokat,
Késec el benuedni minden kénokat,

Czac

Czac Wroc menthetnéc meg ő magokat,
Hadnác nekic tömletzbe ruháiokat.

Iò tanaczát iámbor feleségeknec,
Meg fogadác tömletzből ki menénec,
Mert a tömletz őrzóc meg nem esmeréc,
Azért őket békéuel el erebtec.

Sereget ők czac hamar késiténec,
Mert soc rabnac szabadságot igirnec,
Taygeta hegyre telepedénec,
Ez seregtől Sparta ott meg félemléc.

Hamar véllec szerződnie kezdénec,
Hogy földekből békéuel fel kelnénec,
Mindenestől föld keresni mennénec,
Est iò keduel ő nekic meg engednéc.

Iò földre ha mikor ők szállanánac,
Spartanac veinac magokat hinac,
Ipoctól magokat ki sem tagadnác,
Erre az lftiac örömet haylánac.

Késülénec Haióckal eredénec,
Iámbor feleségec vadnac mind véllec,
Creta Sigedben sockan meg vlénec,
Aszonyoc öröc hirt így keresénec.

Exemplum III. Milesiæ Virgines.
C Zudalatos negyedie példám lésen,
Miletus város Leanyiról lésen,

B

Mon

*az a
beteg
seg
város
amada
Nemes
semely
124*
Mondom azokról kiknél a semérem,
Nem nagy kárnac tetzic czac ize legyen.

Afiánac Miletus nagy városa,
Czuda betegség városban támada,
De czac a szép búz leányokat bántya,
Okát oruofságát senki nem tudgya.

Nemes semellyec meg dúhódnecc vala,
Ebec elmeiec el táuozic vala,
A főrnnyú halált mind kéuannyác vala,
De akasztu magokat ölic vala.

Immár sokan magoc így öltec vala,
Édes búleiec siruán intic vala,
Aßbony baráttyoc attól tiltyác vala,
De semmi intés raitoc nem fog vala.

Tilalommal az Attyac nem használnac,
Imit amot örűzőket hattanac,
Az esztrángra de oly bertelen futnac,
Hogy semmi örűzettel nem ohattyác.

Végre ördegi dolognac itiléc,
Nem emberi fűueßésnec veßtésnec,
Oruofságot már czac Istentől kęrnec.
De nincz vége búzecz dúhósségénec.

Remúlése nagy vagyon az városnac,
Rettenetes halalán leányoknac,
Végre iò tanácza egy vén iámbornac,
Véget ére c főrnnyú nagy czudánac,

Tanác

Tanáczban eßesen mind el gondola,
Leannac dragáb marháia mi vólna,
Kit ha el veßt bátor ottan meg halna,
Mert böczüic iámboroc kőßt nem vólna.

Halálnál illetnél iobnac itile,
A semérmet még senki nem illette,
Azért valamely ő magát meg ölte,
Aßt hagyà hogy így legyen temetése.

Aßt az város piatzán által vinnéc,
Temetni pushta mezeitelen vinnéc,
Testét látni mindeneknec engednéc,
Az többit is euel meg ießtenéc.

Leányoknac meg kezdé ióni eßec,
Magokat fel akasztani nem kezdéc,
Az nyauallya töllec ottán tauozéc,
Gyalazatos temetéstől félemlénec.

Az hálál faidalma annyit nem fogà,
Sem Attyoc Annyoc intése iò boua,
Mint az miuel meg fenyítettéc vala,
Maga hóltoc vtán nem ęzettéc vólna.

Magokat mutogatni aßbonynépec,
Vtán, piatzon, nem tarttyác elégnecc,
Tanáczban, lakásban mostani búzecz,
Beßédeket sem beretem többinecc.

Iámbor aßbony agyából ha ki kelne,
Minden dolgát ott hadnia kellene,

Bij

Eyi mi

Eyi miuet senkinec ne beſéllene,
Haynálban mint iárt, ha iò, ne hirdesse.

Sõt mihelt aſſony barattyát talállya,
Wráual éyieli hadat meg mongya,
Aſt akarya hogy ez világ mind tudgya,
Bizont mondoc mert két fülem hallotta.

Ninczen ſemérem ſauába leánnac,
Iambor Iſfiac ha mikor ſauát hallyác,
Aſt itilic őket már mind el haltác,
Mert éyeli dolgokról álmadoznae.

Várafunkba egyre ſándékom vala,
Leany nézni ez minap mentem vala,
De nem tetzéc egy előbe az pártá,
Ebhöz iøyen az eb ortza leánya.

Példát iambor aſſonyokról beſéllec,
Nehéz ne legyen ha kiket meg feddec,
Diczirném ha moſt is ollyant találnéc,
Énekembe annac bizony helt adnéc.

Exemplum V. LVCRETIA.

TVdom Lucretia dolgát iol tudgyác,
Az kic régi Historiát oluoſtác,
Máſát annac vélem hogy nem hallottác,
Iò Aſſonyoc rólla énekem hallyác.

Az Olaſ nemzet régen kiczin vala,
Romat het hegyen rakni keſtéc vala,

Immár

Immár heted Királlya annac vala,
Keuély Tarquiniuſnac byiác vala.

Poklúl iutot vala az Királyſágba,
Mert álnakúl Királyt meg ölte vala,
Hadbán azért iò ſerenczéie vala,
Nagy haddal Ardea várat meg ſállà.

Erős vala az vároſnac kő fala,
Láttya hogy oſtrommal nem férnec hozza,
Vár körül népét táborba ſallita,
Éheztetéſſel meg venni akara.

Téſnec azomban nagy lakáſt vitezec,
Kártya, kotzka iátéc mulatás kőſtec,
Három tiſtes fia Királynac véllec,
Sextus vala neue az kiſſebiknec.

Eſeſb ſerémb à többi kőſt ez vala,
Wrſiakat egykor vendége hiua,
Hogy à bortól iò keduec iutot vala,
Beſéd aſſonnépekről támat vala.

Neiet ki ki ſertelen magaſtallya,
Férie hon nem létiben mit czinálna,
Vitez Collatinus ott elő állà,
Iambor feleſégéről czac eſt monda.

Diczirni ſoc ſóual az én tárfomat,
Én nem ſoktam az nemes Lucretiát,
De annac nem hagyoc igen ſoc orát,
Meg mutatom tárfom nagy iamborſagát.

Biiij

Az ki

Az ki feleségét iámbornac véli,
Mit miuel othon most aſt igen veti,
Véllem indullyon maidan meg eſmeri,
Tárſom hogy mindenneknél iob meg erti.
Táborból hamar el haza indullyunc,
Iò louakat ezennel nyergelteſünc,
Eſſe léleké, nám mind iſſiac vagyunc,
Feleſégüncket mimagunc meg kémlyúc.
Valakit mi dologban mi találunc,
Iámborſagát aſſonnac arról mongyuc,
Nyertes ember nec vgyan ezac aſt vallyuc,
Kinec tarſát iò dologban talállyuc.
Iſſiaknac ez tanác ott iónac tetzéc,
Vaczora felől ők mind fel kelénec,
Eſtue felé Romaba igeténec,
Sinte ſötérben városba grénec.
Sextus hazához ottán indulánac,
Király három menyit mind egyút kapác,
Vadnac iò lakásban ők nem bankodnac,
Nem gondollyác Wroc most hól vólnánac.
Hamar onnét Wrfiac el terénec,
Collatia városba ſieténec,
Lucretian az ſer, ötet meg kimléc,
Collatinus feleségét meg leléc.
Az éy immár iól el haladot vala,
Solgálóc kőſt iámbor aſſony vi vala,

Gyap

Gyapyat fonnac, ő maga is var vala,
Kőſtec aſſony eckeppen beſél vala.

Ez Barſon dolmánt czinálom wramnac,
Ket kezemmel én ſerelmes tárſomnac,
Hadgyátoc el most egyéb dolgotokat,
Végezzúc el ma ennec ő varraſát.

Küldem eſt holual Wramnac táborba,
De mit hallottac kérlec az városban,
Mikor ki iártac ſolgaim piatzra,
Mongyáké ha még ſoka léſnec oda.

Féne város vay te gonof Ardea,
Hogy te mértél tamadnia Romara,
Soc iò aſſony vagyon miatad búba,
Wrokot félte mint iárnac az hadba.

Iſten hozza czac egéſségben őket,
De ſertelen igen féltem eggyemet,
Tudom ſünet és nagy vakmerőſégét,
Meg haſad ſüuem vgy féltem életét.

Gyenge ſép ortzaián könnyű czordula,
Dolgát el hagyà, magát el boczatà,
Wra onnan kòuúl ám meg ſolità,
Ne félly tárſom im meg iöttem aſt monda.

Vgy tetzéc vgyan meg eleuenüle,
Wrahoz ki futa nyakon ölele,
Wrát wſiackal à házba viue,
Tiſteſséggel az vaczorán vendégle.

Lucre

Lucretia szépsége iámborsága,
Ifjú Sextust kívánságra indita,
Akkor iffiac meg térénc táborba,
Haynál előtt jutánac az vár alá.

Vagyon Király fia pokol bandékban,
Igen iút esébe szép Lucretia,
Ebben immár egy néhány nap múlt vala,
Másod magával titkon el indula.

Sötét estue iuta Collatiába,
Collatinus hazához ő be állá,
Nincz asbbonnac hozza semmi gyanoia,
Mert Wra, vér berént Sextusnac bátya.

Nem ielenti iffiu semmi bandékát,
Az ió asbony késtete vaczorát,
Tisztességgel tartta mint Király fiát,
Mindenben iámborúl visele magát.

Végre aloni vő már hogy el iőt vólna,
Késértete külön egy ágyas házba,
De semmit nem alhatic Király fia,
Bandékát meg tekelleni ackaria.

Pokol betegség gyomrát igen bánttya,
Meg rontani az ió asbont akaria,
Az ház népe hogy ió álomban vólna,
Veli dolgát hogy senki nem tudhattya.

Tőret raggada az ágyból fel kéle,
Lucretia ágyas hazára mēne,

Allut

Alluttában kezét Mellyére vete,
Kit nem fogot vala még lator keze.

Imē hogy álmából fel rátra vala,
Sextus az asbbonnac ecképpen állá,
Vestegy egyet ma ne boly Lucretia,
Sextus neuem vagyoc az Király fia.

Sextus vagyoc éles tőrem kezemben,
Ha egyet boly életed vesélben,
Asbony álmas főmmel resket kezében,
Nem tud reméleni semmit élteben.

Érti immár okát az vendégfégnec,
Sextus meg beszélle ő nagy berelmét,
Kéri forgattyá asbony ember búuēt,
Nem felelti ez közöt fenytésēt,

Czuda tőkélletes az asbony vala,
Semmi beséd fenytéc nem fog raita,
Halállal is keueset gondol vala,
De végre nagyobb fenytiti vala.

Semmit egyem nem hošnál ő ió hireddel,
De adlac Wradnac hamis hitemmel,
Hogy kaptalac egy Louás legényeddel,
Est agyadban itt őlem meg ezennel.

Ennec vére lében én bizonyfagom,
Est az Wradért őltem meg aūt mondom,
Hogy rayta lőt seplőten meg torollyom,
Vgy is meg hal ő de nagyob gyalazatban.

C

Meg

Meg rettene ezen az iámbor asßony,
Hólta vrán ióuendó gyalazaton,
Hogy egy rabbal vétkezet ily nagy asßony,
Keduét téue az latornac az asßony.

Piros haynál elót táborban vala,
Sextus è dolgon nagy örömben vala,
Lucretiánac keßerű bűt hagyà,
Magát iámbornac már ő nem tarthattya.

Léte napyán bátor ő meg holt volna,
Immár ő élete kés halál volna,
Wrát, édes Attyát hamar hruata,
Fő fő barátival ióyenec hozza.

Az kőuettel gyorsan ők indulánac,
Asßont ágyas házba sirua talalác,
Wra kérdi ha bekéuel volnánac,
Sirua monda asßony hogy nem volnánac.

Békesége mert hogy lehetne annac,
Az mely iámborságától meg fosztatic,
Ágyadban vagyon nyoma más latornac,
Testem beplős, Lelkem tudgyad tistánac.

Ortzaát feddezi fégyenletébe,
Két bemeit földre le fűggesztette,
Dolgát mikor kezdé beßellenie,
Esmer nagy sokogua backasítya félbe.

Gyalazattyát nagy keßeruen el kezdé,
Est is hogy Király finac kőssenhetne.

Hogy

Hogy raita lőt fégyent ki beßélhetne,
Mert az gyalazat vrán meg nem ölte.

Asst az Isten láttya hogy búuem tista,
Noha testem ez gyalazattal romla,
Halál leßen ennec nagy bizonylága,
Hogy kissebedem Istenem dolgomba.

Tűtőket feienként czac arra kerlec,
Az paraznát értem meg buntessetec,
Ezért nekem adgyátoc kezeteget,
Fogadgyátoc tú igaz hűrőteket.

Házomhoz tegnap Király fia iutà,
Vendég sinnel ellenségem be állà,
Erőuel meg ronta iámborságomba,
Ha emberec vattoc est ő meg bánnya.

Im feienként neki fogadást tőnec,
Ebben nem itiléc asßont bűnősnec,
Az büntetést à Király fira vetéc,
Am lálsátoc vgymond à mit érdemlet.

Vallom én is ártatlannac magamat,
De az bűnnec meg fizetem iutalmát,
Az mely asßony így vesti iámborságát,
Véllem eggyút inkább berefsen halált.

Semmit nem mulata kését raggada,
Előttec ottán Sűuében nyarsola,
Földre eséc ra borúla az Attya,
Asßony Wraual keßeruen sirata.

Cij

Az tes

Az testét város piatzára viűec,
Hamar soc népec az hirre gyűlenec,
Az mint assonnac őc meg eskűenec,
Bossu állani Királlyra késűlnec.

Pártosoknak Hadnagya Bruttus vala,
Virűz Collatinusnac Attya vala,
Még Királnac az vár alá hir jutà,
Addég Bruttus nagy hadával indula.

Tarquiniust az Országból ki veréc,
Iámbor assonnyoc è példát meg értsec,
Az tistetséget őc igen ferecséc,
Wroc hon nem létében meg őrizzéc.

Az Magyar nemzetre vgyan nem fólnéc,
Gonos neuet Magyar valuán nem adnéc,
Hailom sokásokat assonynépeknek,
Segyenlem meg írny à mit műuelnec.

Nem nagy kárnac tarttyác à gonos neuet,
Keduelic czac az rút gyönnyerűléget,
Ha ertic wroc más felé tekéntetit,
Olczón el adgyác az assonyok berhét.

Immár tőkélletes iámbor nem tudgya,
Házafulásra ha léßen fándoka,
Hól talállyon ő oly iámbor Leanna,
Mert à seplő kis kár nálloc meg tutta.

VI. EXEMPLVM Chia.

Cius

CIVS várasáról bizonyyal mongya,
Historia példaul est is adgya,
Egész het estendeig forgalsában,
Egy parazna sem találtator abba.

Olthalmazzác ő nagy iámborságokat,
Nem törtűentől tartottac meg magokat,
De mind azoc à iò neuet gondoltac,
Hirec neuec Historiákban vadnac.

Lucretiát vay ha most is talalnánc,
Rólla historiát talám irhatnánc,
Őroc hirt neuet annac mi vallanánc,
De városban nem tudom hól talalnánc.

Est tudom iámbora hogy est nem bannia
Mert vellem egyűt vgyan asť kéuannya,
Hogy mint ő à többi is olyan vólna,
Az ki bannya, az iò neuet vrállya.

Ollyanoknak kedűet tudnám keresni,
Ha igazat én nem tudnéc mondani,
Tudom nekem meg is tudnac kőfeni,
De nem tudnac semmi iót nekem adni.

Senkit bizony eucl en nem gyalazoc,
Hanem mindeneket ióra tanioc,
Iámbor asfont ritka madarnac mondoc,
Erről meg is egy példamat hallyátoc.

VII. Micca Virgo, & Megistona matrona.
Cij Pogan

POGÁN feiedelem Görög országban,
Aristotimus nagy kegyetlen vala,
Elis tartományát ez biria vala,
Wraágban álnakúl állot vala.

Az ő nemzetét nem szereti vala,
Vduara népe Gyüleis nép vala,
Azoc tanaczát mindenben fogadgya,
De kegyetlensége sertelen vala.

Tökélletes iambor ő városába,
Philodemus, egy szép leánya Micca,
Kinec erkölczé termete nagy drága,
Egy fő legény azt meg szerette vala.

Rólla büntelen gondolkodic vala,
Neue fő Legénnek Lucius vala,
Az leánnac bót is ő adot vala,
Nagy szerelmét meg jelentötte vala.

Ittas vala egykor Leányért küldé,
Leánt hiuattya nagy fennyen izene,
Kegyetlenségben Wra követöe,
Kénseriteti éktelen szeretetre.

Intic édes bűlei hogy el menne,
Mert begényec kételennec mindenre,
Leány tanitattot iö erkölczekre,
Ebesen felelt vala az intésre.

Sír könyörgő Attyanac terveden álva,
El nyilván való bűnre ne boczátna,

Sör

Sörnyű halált inkább mert ő kéüánná,
Hogy nem éltét ez seplőnec vtánná.
Résegében az kegyetlen indula,
Hogy az hiuatalban mulatság vala,
Philodemus hazához mikor iuta,
Micca asfont nagy fenyegetue hyia.
Euel is az Micca hogy nem gondola,
Rayta valót baggatà vernie foga,
Mezitelen leánt kénóza vala,
Kire leány czac meg sem iaydúltvala.
Dicziretes az leány meg törése,
Attyát kéri hogy az latrot enyhitse,
Mert tölle è dolgot nem érdemlene,
Illyen ségyent hazán hogy ne miuelne.
De hogy könnyörgése rayta nem foga,
Ez méltatlanfágot el ki kiálta,
Istentől enné büntetését várna,
Euel az latrot inkább meg indita.
Im nem tudgya magát óltalmaznia,
Fejét leány Attya ölébe hayta,
Az hól vária hogy lehetne óltalma,
Ot lön Micca asfontac ő halála.
Dűhes haragiában résegségében,
Leánt meg raggada Attya ölében,
Vgyan ottan meg foyta az kegyetlen,
Még sem teléc kedue éktelenségben.

Ily ke

Ily kegyetlenféget mind iól ért vala,
Aristotimus Hertzeg mind tud vala,
De nálla nem fog jámboroc panássa,
Sőt az harag tere az várasokra.

Tanáczbeli fő fő népec valánac,
Kicez berteleségről panáslánac,
Egy néhányat le vagata azoknac,
Mert nincz helye nálla semmi igaznac.

Im földekből nagy sokakat ki simle,
Mint egy nyóltz ház fő embert sám ki vete,
Kiket örök budosásra itile,
Ezec menénec Aetolia földére,

Polgároc fő fő népec izenénec,
Kőuet által Wroknac könyörgénec,
Engedné meg gyermekec feleséget,
Vtánnoc ő földekből hogy mennénec.

Semmit könnyörgésekre nem engede,
De az vtán vgyan meg hirdettete,
Aßonyoc serege bátor el menne,
Wroc vtán gyermekestől eredne.

Ezen aßonyoc nagy örömbé lőnec,
Mint egy hat házig mingyarást telénec,
Gyermekeckel marháiockal késülénec,
Hire lőn Hertzegnec è nagy örömnec.

Mondhatatlan álnoc búue bánoka,
De hogy inkább hidgyéc bauát meg hagyja.

Aßony

Aßony sereg hogy egyser s mind indulna,
Álnac gondolattját de nem mutattyá.

Oly igen késülne minden bereckel,
Némely olébeli kis gyermekiuel,
Némely bekereen indult ő terhéuel,
Város kapuhoz gyűlénec mindennel.

De hogy a sereg egyser s mind indula,
Vtánnoc az álnoc Hertzeg boczata,
Aßony népet meg teritőtte vala,
Nagy kegyetlenféget raitoc tőt vala.

Igen boros vtra őket állatác,
Az mely bekereket azoc fogattac,
Gyalog aßonyokra azokat haytác,
Sem elő sem hátra nem mozdulhatnac.

Sokan az nagy borosságban aßonyoc,
Bekerekről gyermekestől le húlnac,
Azokon a bekereket ingattyác,
Ott soc gyermekec aßonyoc halánac.

Kegyetlennül a több gyalog sereget,
Egy csoportba soritua hátul veric,
Ostorockal drabántoc sietetic,
Őket mind a tömletzbe be kergetéc.

Viuéc minden marháiokat Hertzegnec,
Ezen város népe igen kesereg,
Aßonyokért, de nem fog könnyörgésec,
Meg fizetnec maydan az kegyetlenec.

D

Aße

Ast hallottam Magyar példa beszédben,
Az ki Oroslánt tanit életében,
Ebet verelötte hogy féligyüllyön,
Kegyerleneknec ez tanuság legyen.

Egy vén Hellanicus vala városban,
Eonck két lép fiát Hertzeg le vagà,
Az vén iámbor ezen sokat halgatà,
Már bosszuiát meg állana el sanà.

Tölle semmit az Hertzeg nem tart vala,
Gyarlo venséget mert iól tudgya vala,
Ezenbe mind az asbonnépnec wra,
Step haddal gyülekezie állatomba.

Indulánac haddal házaioc felé,
Egy mezőre állanac város mellé,
Belől is igen ió à nép mezőre,
Már két felől ió falka sereg gyüle.

Bulul ezen az kegyetlen hogy hallà,
Város népe hogy tölle el pártolna,
Az sám ki vetet nép is rayta volna,
Az tömletzbe asbonyokhoz indula.

Rettegteti yiefti asbonyokat,
Ha vár alól el nem küldic wrokat,
Elöttec fogattattya magzattyokat,
Nagy kénockal ott vestene azokat.

Erre az asbonyoc czac halgatánac,
Soc fenyegetésen semmit nem adánac,

Köb

Köbrec egyet hittac Megistónánac,
Felesége vala Tymoleonnac.

Gazdag mind Wraftól fő nemes vala,
Eses iámborságos nagy hires vala,
Hertzeg elöt ez czac fel sem költ vala,
Az többit is fel kelni ez nem hagyà.

Asbony így felele: ha esed volna,
Nekünk nem paranczolnad férfiu valuán,
Hogy wrunkat az mi kellene arra,
Nagy paranczal vennöc kéuanfágunkra,
Lám tudod férfiu nagyob asbonnál,
Minket hozzáioc békével boczatnál,
Erről sembe bólnánc mint wrainckal,
Nem tauoly fenyegetni nagy paranczal.

Illiké hogy tauoly nekic izennyűnc,
Simon módra innen házúl turalnunc,
Ne véld hogy mi Wrunkat meg gyalazuc,
Kiket te tanáczozból meg gyalaznanc.

Minap beszédében nagyot kapontál.
Fogadásodban semmit meg nem alál,
Minket ő hozzáioc el nem boczatál,
A felet è tömletzel nyomorgatal.

Ast ne véld hogy mi kételességünkbe,
Wrunkat meg czallyuc igiretedre,
A ki baiát à kafa meg égette,
Az mezőben is à tarlon fél tölle.

Dij

Róllá

Rólla vgy ércz Wrunc nem oly bolondac,
Hogy mi értunc haioiokat el adnac,
Város szabadfagára bándokostac,
Halálunckal azért ők nem gondolnac.

Tölled ha meg menthetic házaiokar,
Sokkal nagyobb iót ők aual találnac,
Hogy nem meny kárt ők most abba vallanac,
Ha itt velunc vesztet mi magzatinkat.

Im haragiát touáb már nem tarthatà,
Az asßonnac kis fiaért boczatà,
Annya elõt hogy bõrnyen le táglassa,
Az többi kőst fogházba iádzic vala.

Neuén fiát Megistona bõlità,
Az gyermekek közzul hozzàia hiva,
Sies elõ fiam te halálodra,
Még keuefseb kénna meg halhatz monda.

Elõb gried fiam életed véget,
Ez nyauallyát emberkorban e gried,
Melybe begény házanc most épéd süllyed,
Asßt még te most edes fiam nem érted.

Vay inkább akarom most halálodat.
Hogy nem ez korodban te rabfágodat,
Mikor nem érdemletted az fogházat,
Könnyeb b'ememmel látnom halálodat.

Imè hogy asßony nagy batron est monda
Hertzeg ki vont bablyáual meg futama,

Dühös

Dühös haragiában le vágya vala,
Ha egy iò embere engedi vala.

Raggada kezét ez meg tartostatà,
Feiedelemhöz nem illic asßt monda,
Sõt férfiuhoz ékteleennec alitta,
Kezét asßonyember vérbe hogy marcza.

Okos ember vala Cylon à neue,
Iò beßéddel Hertzeget czendesíte,
Asßon népec elõl onnan ki inte,
De Hertzegre vala nagy gyűlösege.

Pártosoknac egyyicez Cylon vala,
Kiket Hellanicus mellé vót vala,
Azért Wrához mind iò bint mutatà,
Vduarában minden nap egyyút vala.

Telénec az vén Hellanicus mellé,
Egy néhányan tanáczkostac Hertzegre,
Immár az hagyot nap el közelgete,
Hellanicus hogy le fekuéc estue.

Im álmába feie felé be álà,
Meg holt két fiának egyyic asßt mongya,
Mit aluðol edes Atyám kialta,
Hólnap ez egész városnac léß wra.

Meg virrada ezen nagy batron vala,
Pártosokat è dologhoz oktatà,
Aristotimus Hertzeg egy hirt hallà,
Hogy haddal iòne mellé egy baráttya.

Dii

Óró

Örömeben mene város piatzra,
Semmit nem fél, czac Inas sincz vtánna,
Vélle Cylon tudgya hogy iò baráttya,
Eft mikoron Hellanicus meg lata.

Semmi ielt az Pártosoknac nem adà,
Czac kezét az egre emelte vala,
Őket beféddelel reaia nodita,
Az hartzot ott Cylon el kešte vala.

Elöttec az Hertzeg ott meg futaméc,
Egy kapolnába állada eléréc,
Soc hegyes törrel az latrot meg öléc,
Testét váras piatzára ki viuéc.

Dolgát aßfony felesége hogy hallà,
Ágyas házba futa aßt iól be zárta,
Ot ő magát addig fel kötöte vala,
Mig az pártos nép az vduarba iutà.

Elé kapác Hertzeg két lép leanyát,
El adóc, ekefec gyengyec valának,
Éktelen beplősiteni akariác,
Az vtán ezeket meg ölni bánác.

Erre az meg busult nép indult vala,
Hertzeg kegyetlenségét iól gondollya,
Az fogoly aßfonyokkal Megistona,
E bándokba őket találta vala.

Dorgalni Polgárokat igen kezde,
Nagy méltatlanságnac eft ő ielente,

Semmi

Semmi kegyelem ő véllec nem érne,
Ez tanáczon minden meg czendefüle.

Imè leányokat Annyokhoz viuéc,
Halni mint akarnác aßt meg engedéc,
Az nagyob le veté ő selyem övét,
Hogy magát fel kötne az Annya mellet.

Torkára foyta az öczét is inte,
Az mit tölle látna mind aßt műuelne,
Vitezi nemzetit ne küssebitse,
Az haláltól semmit megse rettenne.

Öcze meg kapà ezen kéri nényét,
Hogy engedne neki az első rendet,
Nem nézhetne halua berelmes nényét,
Meg engedé az iò leány kerését.

Drága példa, öczénec így felele,
Édes öczém semmi még életembe,
Nállam tagadua nem volt kerésedre,
Eft is meg engedem vtolso keretedre.

Ennekem bizony nincz nagyob keferuem,
Mint hogy téged halua látlac elöttem,
Halálnal eft én nehezben túrhetem,
De te hozzád eft keuánnya berelmem.

Sőt arra is öczét igen oktattya,
Mint kösse hogy hamaráb meg halhatna,
Mig meg hala a leány mind meg várà
Testét ferfi semtől igen takaria.

Im az

Im az meg holt testet fáról le odà,
Ómaga körül forog s takaria,
Megistona asszony ám ott ál vala,
Az üstes leány azt így kéri vala.

Ne hadna à testét füstogatnia,
Ő körül férfi ne tapogatna,
Ezec után magát fel kötötte vala,
Nemes batorságoc nagy példa vala.

Aristotimus Hertzeg így járt vala,
Felesége leánya mind meg hala,
Város szabadsága helyére állá,
Ez legyen kegyetleneknek egy példa.

Czodálatos eset és iamborságát,
Asszonyoc kővelsetec Megistonát,
Leányoknak hagyom à két szép leánt,
Véllec őszue az nemes leány Miccát.

VIII. Exemplum Aretaphila.

ARra bándokom vagyok Asszony népec,
Drága példákat hogy írta tőnkedec,
Ne bannyátochossát ti ez éneknek,
Soc oruosság kel ti betegségteknek.

Raitatoc kerlec idő bevédem fogion,
Bizony gonosztokat én nem kéuánom,
Nékem is Anyám volt én azt jól tudom,
Oskolába néha én is somiúztam.

Meg

Meg nézném ha tölletec én nem félnéc,
Ti terméshetekről irnac soc bölczec,
Engem oly igen meg iestettenec,
Hogy leánt keresni én maid nem mérec.
Ióra intőknek azért helyt adgyátoc,
Házasság szerelmét tő meg tarczátoc,
Wratoknak à miuel tartoznátoc,
Arról példaimat immár halljátoc.
Nemes semély régen Aretaphila,
Africában az Cynere városban,
Terméte szépsége nagy kedues vala,
De ese s iamborsága dragáb vala.
Adác leánt egy szép nemes Iffiu nac,
Iffiu gazdag Phedimásnac azt hittac,
Nicocrates Hertzeg az városnac,
Kegyetlennül vette népét városnac.
Dühös kegyetlenségében nagy sokat,
Levágatà Polgároknac az iauát,
Azoc köst az Aretaphila wrát,
Álnakul el vette az nemes Iffiat.
Ottan Aretaphilát hozza viue,
Asszony socka ellen tarto lón benne,
Wra halála forog mind előtte,
De kigyónac farka vágta cséében.
Nagy kegyetlenségét minden nap láttya,
Az mint lehet keménységét lagyittyá,

E

Asson

Aßonnac az Hertzeg sokba enged vala,
Mert szerelme hozza szeretlen vala.

Aßony wra szerelmét is gondola,
De házaia vesztét olly igen bánnya,
A soc hamis vádót mindennap hallja,
Ki miat az fő népec vesznec vala.

Tölle várnac mindennec czac óltalmot,
Mert város ereie meg fogyatkozot,
Polgároknac nagy socka el budosot,
Az fő fő tanáczt mind le vágattatot.

Házaiokból sokan el futnac vala,
De az kic el nem állathatnac vala,
Titkon magokat ki vitetie vala,
Mint ha temetni vinnéc ki ladába.

Vive Nicocrates est is esébe,
Város kapura drabántokat törze,
Az mely hallotat vinnénec helyébe,
Langalo vasat futnénec az testre.

Metélnéc gyakdosnác késsel a testet,
Hallot gyanánt ne vinnénec olly embert,
Ki érdemlene Hertzegtől büntetést,
Aretaphila is mind láttya ezeket.

Olly igen kesereg begény városon,
Azon vagyon wráért bossút állyon,
Soc áruát nyomorúttat szabadiczon,
De nincz velle segítőe egy tanáczon.

Czac

Czac aßt gondollya wrát mint vessthesse,
Végre el báná wrát meg étesse,
Mint adgya be immár azon vagyon esse,
Meg iréc az ió aßont a törzésbe.

Olly igen inti Hertzeget az Annya,
Aßont vitetne leg ottan halálra,
Hertzeg az aßonyhoz meg enged vala,
Mert szerelme hozza igen nagy vala.

Nagyon rea erőödöt az Bába,
Aßony mindenre bátron felel vala,
Végre bebedét Hertzegre fordita,
Hogy az ital nem mérges ital volna.

Soc irigym vadnac iól értem monda,
Hogy Isten engem ily nagy a tót volna,
Kegyelmed szerelme hozzám nagy volna,
Az fő aßonyoknac ez nehéz volna.

Vallom azért hogy én neked ez italt,
Arra csináltam vólt az oruofságot,
Hogy ha azoc be adnánac te nállad,
Ezzel a szeretet maradna nállad.

Lám ha magam szeretetni akarnám,
És az oruofságot arra csináltam,
Talám est gondoltam bolondságomban,
Ez ha bűn is halált nem érdemlettem.

Ezeket hogy nagy bathor búuel monda,
Hogy meg vallárnác Hertzeg paranczola,

Eij

Her

Hertzeg annya aßonnac vallatóya,
Ez egy igen kegyetlen agne vala.

Nem vehete vgyan semmit ki tölle,
Noha keménnyen aßont veßtegete.
Az iò aßony aßt mind békéuel türe,
Rayta à Bába el fárada végre.

Olly ha meg bánà czac hamar ò dolgát,
Hertzeg ártatlannac találá tarsát,
Mindenben nagy ferelmét hozza mutat,
Czac feleythetne ò nagy kén vallását.

Nem hagyà bándokát az aßony hátra,
Immár à kénokat is mind gondollya,
Tudgya hogy aual öröc híret hadgya,
Ha édes hazaiát szabadithatna.

Más wrától vala egy szép leánya,
Leány immár binten el ado korban,
Az Hertzegné öcze Leandrus vala,
Ò az leánt ennec szerzette vala.

Viue Leandrus az leánt hozzáia,
Annya meg tanította vala leánt,
Mint gerießtene battyára az lffiat,
Hogy tölle meg mentene szép hazaiát.

Nagy foc baráti vadnac Leandrusnac,
Nicocrateß az battyát bídalmazzác,
Nagy keduet tönne ò Napa aßonnac,
Ha az kegyetlent meg ölne aßt mongyác.

Végre

Végre à foc tanácznac ò helyt adà,
Battyát Hertzegét titkon le vágatà,
De az dologban ò magát el bizà,
Mert kegyetlen helyet kegyetlen vala.

Semmiben az Battya dolgát nem hagyà,
Aretaphila eßt oly igen bánnya,
Hogy semmi nem kele ò bándokába,
Mert házáia ninczen még szabadtságba.

Socka nem késec egy wrat támasztà,
Leandrusra titkon aßt fel indità,
Hogy Leandrus határiban rablana,
Cyrene városát rea állana.

Ennec neue Anabus Libiaban,
Eßt Veiére haragita az aßon,
Immár Anabus vala táborában,
Leandrus ol ha meg iyet aßt haluán.

Mert Hadnagyoc mellette valo wrac,
Vduara népe az honlakást meg bókác,
Ott az hartzot bizony nyerni nem fogiác,
Más módot az dologban találánac.

En czac akard iò fiam aßt műuelem,
Az frigyét Anabussal én meg szerzem,
Velled sembe legyen aßt is műuelem,
Mindent vgy végezzúnc mi bentül sembe.

Napa tanaczán Leandrus meg állà,
Arra immár òc napot töttec vala,

Eiij

Az

Az két Hertzeg köz helyre ki állanà,
Ez alat Anabuinac asbony írà.

Téged erre kerlec mint sombedomat,
Az kegyetlent nekem meg tartostasfad,
Vélle mihelt en ki megyec te hozzád,
Erre neked az város ad nagy sommát.

Eft Anabus titkon ott fel fogadà,
Immár az hagyot nap elő iót vala,
Leandrus czac az Napáual indula,
Mert Anabus is pusztá kézel várta.

Méne sembe Anabus nagy vduarral,
Nápa meg fogatà Veiét Anabussal,
Be viuéc tömletzbe nagy vigasággal,
Anabus el méne az nagy sommáual.

Aretaphilánac nagy ebséségét,
Kit művelt hazáia szabadlágáért,
Minden rendbeli népec hogy meg értéc,
Nagy örömmel eleiben sietnec.

Erre keréc már vinne véghöz dolgát,
Állyá meg immár vtólso bosszuiát,
Az kegyetleneknec baggasza maguát,
Vigye szabadlagra édes hazaiát.

Kéréssekre végre nekic engede,
Hertzeg Annyát meg égettétéc tűzbe,
Hertzeget varrac egy farkas tömlőbe,
Vgy vetéc mint olyan iámbort tömlőbe.

Vgyan

Vgyan Aretaphilát meg tiszteléc,
Mindenecc mint Istenekre vgy néznec,
Az asbonnac nagy dicziretet tőnec,
Mint házáia mentette ió embernec.

Intéc arra Polgároc az ió semélt,
Venne rea város conduiselését,
Nem akara az feiedelemséget,
Elég hogy szabadlágba hagyà földét.

Két kegyetlentől hazaiát meg mente,
Iffiu Wra halalat el nem túre,
Vároft Polgároc kezibe engede,
Az vtán iámborúl őzuegyen éle.

Vélem Historiákat hallottátoc,
Az őzuegy Iuditról tanolhatnátoc,
Masic Iudit bár ez legyen asbonyoc,
Aretaphilatól is tanullyatoc.

Ennec az kit az Isten adot vala,
Életében tisztán szerette vala,
Halalat is meg érted hogy meg torla,
Kiuel hazaiánac nagy iót tőt vala.

Exemplum IX Camma.

B Odog házafágnac en ast itilem,
A hól tarthat vénsegic à berelem,
Ha mellyiket előb ki vísi Isten,
Ha iámbor maradgyon hóltig őzuegyen.

Okát

Okát mondanám én tanuságomnac,
Ebes házafoc est meg gondolhattyac,
Ennekem végére ra halgalsanac,
Most példákat mondoc az asßonyoknac.

Nemes semély vala Galatiaba,
Egy szép leány kinec à neue Camma,
Iámborlágát Plutarchus czudáltattya,
Ebeség batorlág minden dolgában.

Iò asßonnac mi tistti meg tanólta,
Nagy emberléget mindenhez mutattya,
Kedues beßéde dizes nyáiasága,
Azért őt mindenec szeretie vala.

Kére leánt házastársul magánac,
Egy Hertzeg Sinatusnac neuen hittac,
Házasságba nagy szeretettel laknac,
Ebbe socka de nem maradhatánac.

Vala Sinatusnac egy hiú baráttya,
Sinonixes közel valo rokona,
Hertzegségbe asßony orlágba vala,
Camma asßont az meg szeretie vala.

Est gondola hogy Sinatus meg ölte,
Asßonnyal ő keduet nem tétethete,
Noha gyakran az gonosbra ingerle,
Álnaklággal ő Sinatus meg öle.

Nem soc vdo muluán Cammához küldc,
Házastársul kereti hozza iönc,

Wra

Wra halála Asßonnac előtte,
Módot keres az latrot meg büntesse.

Asßont soc beßéddel már el vntatà:
Nem birodalomért művelte volna,
De nagy szerelme Cammához az oka,
Hogy Sinatus Wrat meg ölte volna.

Minden emberléggel Asßony felele,
Súue czendességet hozza tétete,
Mint ha el múlt immár keferúlége,
Czac hogy az Templomhoz eskenni menne.

Sinotrix Cammához méne Templomba,
Wra hólta után ot lakic vala,
Tistességgel kößöne kezét adà,
Istiat Asßony ott egy Óltárhoz hiua.

Czinált vala ő egy seletze mérget,
Fel hayta az asßony meg iua felét,
Adà Sinotrixnac annac à többét,
Inti hogy Istennec aual áldoznéc.

Ital után nagy fel bóual így bólla,
Te vagy Wra Istentitkoknac tudóia,
Életemet hogy czac addig akartam
Wram után mig bosßumat álhatnám.

Olly örömeft most Wram után megyec,
Hogy nekem ez órát ernem engedet,
Ez latornac az vég mennyegző helyet,
Poklot koporsót hagyoc öröm helyet.

F

Touáb

Touáb nem mulata Iffiu ki vgréc,
Sekerbe Setzelbe soka rengetéc,
Hogy valamin à méreg el oſlatnéc,
De nem ſoc vďőre velle el muléc.

Egész egyfélikorig iámbor Camma,
Oruofsággal az méreg ellen viua,
De mihelt az Hertzeg halálát hallà,
Iò keduel magát halálra boczatà.

Exemplum X. Chiomara.

M Ondon aſſonyoknak drága példayát
Ne vellyétec semminec irásomat,
Hallottam nem nyerhet ember nagyobát,
Házalágban mint ha nyerheti dolgát.

Egy vďőben Olaſoknak nagy hada,
Gallaciát Romához hódoltatà,
Soc rabbokat Olaſoc fogtac vala,
Gazdag nyereséggel oſtoznac vala.

Rabba eſéc ſors ſerént egy Hadnagynac,
Egy Mennyetske hittác Chiomaránac,
Eſeſségéről à Bölczec írtanac,
Kic ſemély ſerént ez aſſont láttanac.

Igen buya lator az Hadnagy vala,
És telhetetlen terméſetű vala,
Mint rabiával aſſonyával hál vala,
Az Katona ſokáſt bezzeg nem hagyà.

Tabor

Taborba attyafiai iőuénec,
Nagy ſomma pénzt aſſonyért neki vinec,
Az aſſontól nem őremest valhatnéc,
De meg adà à ſoc pénzért neki ec.

Vala egy viz Olaſoc taboránál,
Által kel vala kelniec aſſonnyal,
Hadnagy aſſont keſeré Báttayával,
Vizhöz jutánac már indúlnac által.

Monda egy ſolgaiánac Chiomara,
Vtánna az Hadnagyot hogy le vágna,
Solga azon ő miként le vághatna,
Meſſe vala à tábortúl le vágà.

De à feiét Chiomara el vágà,
Viue haza az elő ruháiában,
Ortiagon vala aſſonnac Wra,
Előtte à feiét földre labonta.

Ortiagon eſt oly igen czudállyá,
Hogy az hűti ellen vólna aſt mongya,
Hűti fogadaſát meg tartónáia,
Mondodé embernek ha ió így ſólla.

Neki monda Wram aſt iónac mondom:
De még annál dragáb dolognac vallom,
Hogy ki eddig vellem hált egy ágyban,
Egynél többet még elnie nem hattam.

Az czac te vagy ő én ſerelmes társom,
Ninczen nekem hűtőm ellen én dolgom,

Fij

Annac

Annac éltét mert nem iltet keuanom,
Az ki keduem ellen illeti farom.

Polibius ez aßonnól eßt írja,
Hogy velle beßedi neki vólt vólna,
Eßelségét az aßonnac czudalta,
Ez is lehet másodic Lucretia.

Rayta lótt nagy begyent el nem túrhete,
Hißem Lucretia nem reméllette,
Hogy az Király fiát meg büntethesse,
Azért nem akart élni a begyenben.

Imè ha meg nem torolhatta vólna,
Ez rayta lótt begyent az Chiomara,
Talam Lucretia keppen tótt vólna,
Aßonnac oly tística legyen ó ágya.

Oh mely fokban hűtőket nem gondollyác,
Czac az kis gyönyyerűfégre vágyodnac,
Vagy így vagy úgy testnec óuét meg adgyác
Meg keresic valahol aßt talallyac.

Exemplum XI. Timoclia.

Róllatoc aßonyoc többet kel írnom,
Meg ne vnnyátoc hoßbu tanuságom,
Soc vad hús vagyon bennetec aßt látom,
Soka kel sebeteket oruossanom.

Az nagy Sandor ki világ biro vala,
Görög Thebe várost meg vótte vala,

Vité

Vitézéc rabbolnac dúlnac városba:
Egy aßony hazához egy Hadnagy iutà.

Vala aßonnac neue Timoclia,
Aßony iámbor nagy nemes nemzet vala,
De Hadnagy aßt ingyen meg sem gondola,
Mert egy embertelen kegyetlen vala.

Igen íbic vaczorától fel kélle,
Reßegében aßont tanita melle,
Velle lator keduet is tellyesite,
Igen fogadgya hogy hozzáia venne.

Rólla azért aßont fértatni kezde,
Hól fogadafáual, hól fenyegetue,
Mondona meg soc kinczét houa tótte,
Tudgya hogy el ásta el rekenitötte.

Vagyon aßonnac azon gondolattya,
Hadnagyon boßfuiát mint meg álhasa,
Hadnagy vala à Sandornac rokona,
Okoson az aßony így felelt vala.

Manac előtte bár meg hóltam vólna,
Testem seplöttelen temettéc vólna,
De látom hogy az Isten így akarta,
Hogy te légy wram és feiem óltalma.

Ennekem minden marbám kegyelmedé,
Nem illic titkolnom mar semmit benne,
Még akaratom is czac te kezédbe,
Te vagy immár semem világa fénnye.

Füj

Tudom

Tudom hogy mindenem predara iutna,
Pénzem ezüst marhám valamim volna,
Draga ruhám vagyon mind egy holt kútba,
Kutat eddig nem foc ember tudhatta.

Te kegyelmed aual meg bővefűlhet,
Oly nagy kénchez nagy bodog ember lehet,
Én ki voltam abból könnyen meg érted,
Gondolhatod én nemes nemzetemet.

Az nap világot Hadnagy nem várhatà,
Még egyel assonnyal kúthoz ballagà,
Egy dolmába az kútba ő be állà,
Assony mind el varà mig alá iutà.

Mingyárt leányát hazából ki inte,
Nagy kőueket hanyà Hadnagy feiére,
Az hitetlent ő kútába be őle,
Iamborságának seplőt így nem tűre.

Ez dologban czac hamar hir lőt vala,
Timociat viuéc Sandorhoz fogua,
Sandor az asfont igen nezi vala,
Maga viselését czudállyá vala.

Nemes módra testénec szép állásza,
Tekénteti ért erkölcsze iarássa,
Hogy fő nemzet Sandor vgyan iól latà,
De meg kérde tőlle kiczoda volna.

Hogy nemzetét bathorsággal mondanà,
Sandornac nagy mérehséggel így állà,

Iam

Iamborságom nemzettem gyalazattyà,
Raytam eséc az halálnac ez oka.

Azért én meg halni inkább akaroc,
Hogy nem mint az el múlt egyhöz hasonlót,
Rutalmas életre nem méltó vagyoc,
Sandor, az haláltól már kiczint tartoc.

Ezen vgyan könyuez az vduar népe,
Sandor mongya ezen nem esnéc főue,
Az haláltól hogy semmit ne retegoc,
De iambor és eses voltát tisztelne.

Király az asfont békével boczatà,
Minden nemzetiuel kártól meg ózà,
Hadnagyoknac erősen paranczola,
Olly semélytől minden magát meg ónnà.

Értúc az mehnec az ő termésetét,
A ki meg busitya dolgában őtet,
Ha meg hal is meg keresi à bűneft,
Mert ellene ő nem tudgya vétetét.

Tökélletes assonnac ez törvénye,
Tisztán és iamborúl legyen élete,
Ha életét seplő meg ferteftette,
Vagy meg hallyon vagy rólla eltöröllye.

Isten à testben az Lelket vgy attà,
Masic nélkül hogy egyic nem iò volna,
Lelke az assonnac ő iamborsága,
Vagy meg tartsa auagy halált kéuánna.

Exem

Exemplum XII. Pythei Vxor.

Asszonyokról montam egi néhány példát,
Sepőlőiekért bosszuiokat állottac,
Sóllóc én immárő az hon valókról,
Énekenre kérem ra halgassanac.

Marha iószág adatic hazasoknac,
De életnec izét sokan nem tudgyác,
Abból ha tárloc ió tanácsot adnac,
Fősuény wroc illic hogy meg fogadgyác.

Neuét Historia meg nem ielenti,
Pytheus Hertzeg feleségét dicziri,
Libia földet nagy gazdagon éli,
Pytheus arany bányait műuelteti.

Oly bértelen keresi az aranyat,
Semmi nem töltheté meg keuanságát,
De czac abból rabboltattya városát,
Soknac az munka fakaftya meg nyakát.

Nagy sereggel egykor az asszony népec,
Pytheus feleségéhez menénec,
Neki nagy keseruesen könyörgénec,
Lelne modgyat végét ez nagy inségnek.

Nagy ió keduel asszony őket fogadà,
Gongya lönne rea ot czac azt monda,
Hamar nagy soc Öruőseket hiuatà,
Kiknec miuelni soc aranyat adà.

Valami

Valami féle etket ember ennéc,
Aranyból azt adà hogy mind meg ősséc,
Főképpen az mely etket Wra ennéc,
Soc arany kenyerec ez köbt lennének.

Lepéc haza Pytheus vődö mulua,
Az bányákra socka mulatot vala,
Vaczorát késíteni paranczola,
Asszony egy arany astalt hozattatà.

Lön Hertzegnec ezen nagy vigasága,
Mert nagy mesterléggel vala czinálua,
Nagy soc pohár, talnyér, arany tál vala,
Sépségét Pytheus igen czudállya.

Végre az nézéssel meg teléc beme,
Már fogianac etket is meg izene,
Az mely etket asszony tud hogy bérerne,
Tób arany etkeckel ám fel vitete.

Morgani feddeni asszonyra kezdé,
Neki mostan az arany nem kellene,
Minden czinalmányit immár meg néste,
Oneki most czac ennie kellene.

Pytheusnac felesége felele,
Nám te mindent haytasz czac effelére,
Mindeneknec erre bakad ereie,
Ebbe fárad mindennec mesterlége.

Ollyba fárasztod az nyomorult népet,
Melynec semmit vagy keués hasznát véssed,

G

Nagy

Nagy sokaknac nyakát ebbe vésztetted,
Puóran hattác ezec ó mezőyeket.

Nem élhet à begény kőtség miatad,
A bántást kapallást mind el hagyattác,
Sóló miuet kertességet plantalást,
Egyél abban à mint lég inkább forgatz.

Dolgát okosságát banni meg fogà,
Pytheus felesége bauát fogadà,
Mindeneftől dolgát is el nem hagyà,
Erre népnek de czac ötödét haytà.

Városba már mind az Meister emberec,
Sépen elnec nagy erőssen miuelnec,
Mezőben, hegyen, völgyen bántnac vetnec,
Eft az ebes absonnac kősenhettéc.

Soc vala Pytheusnac gazdagfaga,
Egy nagy leueles Plantanus faia vala,
Affele fa ninczen Magyar országba,
Merő aranyból czináltatta vala.

Hóóóu lép Sólóket is czinalánac,
Ótuefsec mind aranyból alkotánac,
Ayánde kon Persiai Királynac,
Azokat együt küldé Dariusnac.

Annac fia az vtán ki indula,
Xerxes bántalan néppel késült vala,
Negyuen hat nemzet ó hadában vala,
Nagyob hadat nem említ Historia.

Busúlt

Busúlt vala Xerxes Görög orságra,
Pytheus Hertzegnél bálta meg vtába,
Minden hadát ackor Hertzeg iól tartà,
Xerxes nec ez hadra nagy kinczet adà.

Ót fia Hertzeg nec Királlyal vala,
Királynac ezen ó könyereg vala,
Annac czac egyikét hadna hon nálla,
Lenne mellette ilyen vén korában.

Besédet Király nehéz neuen viue,
Az mely fiaért az Hertzeg könyörge,
Xerxes az táborba vágatà négye,
Tábornac az négy begére ást küldé.

Venségébe Hertzeg meg keseredéc,
Az négy fia is az hadba vesénec,
Ese elmeie gőlle el táuozéc,
Sem élte sem hóltá neki nem tetzéc.

Nem mébbe várostól egy halom valà,
Halom mellet egy folyo víz foly vala,
Vizet Hertzeg viteté halom alá,
Arra egy koporsót magánac raka.

Tisztét az feleségénec engede,
Hagyà senkinec ást ne ielentene,
Minden nap azért etele meg lenne,
Czolnakon halomhoz ást ereftene.

De ha látna az czolnac hogy el menne,
Étket koporsóba ó be nem venne,

Gij

Hogy

Hogy ő meg holt aſt ottan meg ertene,
Ha be venne tudná aſt hogy még ęlne.

Ollyan nyomorúagra magát adà,
Mert az haláltól is igen fél vala,
Életét is igen meg vnta vala,
Magát fiait így keſergi vala.

Nagy dicziretet az aſſony találà,
Város ſabadſagát ő meg boczatà,
Ő az banyaſágot el hagyatà,
Ő őc neue vagyon Hiftoriakba.

Aſt lattyátoc ſeiként iò aſſonyoc,
Iò neuekre igyekeſtec mind azoc,
Kik nec volt valami iò batorſágoc,
Vagy férſi vagy aſſonyoc voltac azoc.

Tudni valo bizony mind az két félben,
Iò hir neu kereféſe életedbe,
Soc aſſonyoc magokat vettec ebbe,
Ezec dolgát kőueſsetec mind ebben.

Volna ſoc pèlda kiket en el hagyoc,
De még tűnéktec edgyet én moſt mondoc,
Ebben bizony ſenkire nem mutatoc,
Az mit iónac tudoc czac arról íroc.

Exemplum XIII. Stratonica.

AZ Iſten törvényét én meg nem vetem,
Mindenben igaznac lenni bőczülem,

Magya

Magyarazáſt kéuánoc hól nem ertem,
Sokat nem ert más is abban aſt vélem.

Eſt arra mondom az iò Aſſonyoknak,
Házafſágban kic ketten eggyűt laknac,
Sokan magtalannul őc abba laknac,
Terméſet és Iſten ellen halgatnac.

Légyen azoknac az egy nemes pèlda,
Stratonica Deiotarus házafſa,
Deiotarus Király Galaciába,
Stratonica magtalan aſſony vala.

Aſſony meg eſmere őnnen magába,
Magtalanſágnac hogy oka ő volna,
Wrát őnnen maga beſédre foga,
Kilenne örökéſe orſágába.

Wrát inti magánac válaſtana,
Az mely ſemélt ſeretne orſágába,
Magot keresni ő az Királyſágra,
Bator aſt tartani ő neki adna.

Deiotarus aſt olly igen czudála,
Bölcs tanaczát aſſonnac meg fogadà,
Leanyoc kőſt az mellyic lég ſeb vala,
Wránac ágyaſul ő maga adà.

Imè leany ſép magzatokat hozà,
A Stratonica mint őuet vgy tartrya,
Őket még ſépen neueli oſtattyà,
Wránac örökéſt így ſerzet vala.

Gij

EPILOGVS.

S Vmmaiát bešédem nec immár mondom
Az töb példát en most nem magyarázó,
Aššonyoknak est követniec hagyom,
Az višša házafültat is tanitom.

Tudgyad aššony ki légy tennen magadat
Ha te meg esmered à te vóltodat,
Bizony iobban fogod tenni dolgodat,
Erről hallyad egy keuese irásomat.

Est bizonyos tanuságól te vegyed,
Isten oruolságúl teremtet téged,
Ha beteges nem vólna az terméšet.
Nem kéuannám soha az te létedet.

Kenetet és italt gyakran oruofoc,
Scorpioból kígyoból timporálnae,
Egyéb mérges állatokról forralnac,
De ašt ők mind betegségtől czinallyác.

Vay ha pedig nállad nélkül lehetne,
Purgatiót terméšet nem keresne,
Bodogb állat ferfinál nem lehetne,
Aššonyunc magát euel el ne hidgye.

Est bizony én mindenkoron mondottam
Aššony állatokról én ašt vallottam,
Emberi nemzet mérgénec én montam
Kinec feie vagyon erről gondollyon.

Meg retzic az aššonyoknak iò vólta,
Hogy mikor ember nec el ado leanya,

Házaf

Házafsitani fóc ióual akaríá,
Mert semmi iò nincz anélkül ő magába.

El adni nagy fóc šépséggel ők šoktac,
Bizony aual gonos vóltat mutattyác,
Azért à šép képet nagyon tziſſrazác,
Hogy valamely lſfiat velle czallyác.

Rayta valo šépséget mikor látom,
Órdeget őlteztettéc abba tudom,
Mert az mi iò Wrat talál ruhátlan,
Šép ruhást nem tudom még ha iót láttam.

Est akarnám Istenem meg boczálsad,
Hogy rendez ember šaporodását,
Ne teremtez vala aššonyallatot,
Ennec te találtad vólna más módgyát.

Rayta est gondoltam hogy iob lőt volna,
Mi teneked aranyat attunc volna,
Tölled azon fiakat vóttunc volna,
Minket leannyal ne veštettél volna.

Est én arra mondom az aššonyoknak,
Hogy terméšeteket iól meg gondollyác,
Ómagokban valaha šállanánac,
Magokat arra nézue meg álaznác.

Férgec vagyunc Ferfiac s aššonnépec,
De fő teremtet álatoc az feriec,
Aššonyoc iò ferfi terméšetűec,
Ez világon ezac šomosoc termettec.

Est

Ebt mondottam rólla nagy emelkedue,
Olly leany vagy asbony nincz ez életbe,
Czac férfi legyen az ki őt kéretne,
Vagy bép vagy bórnyú hogy nem érdemlene.

Rólla czac ebt mondom ő termébetit,
Feriehöz alazza minden ő feiét.

Valaki keret meg érdeml az tged,
Akar ki légy, s akar ki legyen kérőd.

Ezeket nem bídalmazásból mondom,
Czac termébeteken én gondolkodom,
Iouát, bépét, bórnyét írásba látom,
Városban is naponként hallogatom.

Nektec asbonyoc bizony iót kéuánoc,
Példát tanuságokat azért mondoc.
Tudom en is asbontól valo vagyoc,
Írásomnac boczanatot kéuánoc.

Tudgya neuem ki oluafsa ennekem,
Irta ezer őt százba hetuen őtbe,
Szent György hauánac binte az végében,
Sándokom Leanyom vala búuemben.

F I N I S.

